

Bil. 2

Rapport.

Tisdagen den 26 april

1910.

Ang.

~~möten i Folkets hus.~~

Bergegren Hinke,
redaktör

Redaktören Hinke Bergegren har under senare tiden i Folkets Hus A-sal här i staden anordnat offentliga möten och vid dem hållit föredrag öfver ämnet "Kärlek utan barn".

Beträffande hvad som vid dessa möten förekommit hafva nedanstående personer blifvit hörda och berättat följande:

Fröknarna Agda Halldin och Erika Ström i fråga om det först hållna mötet - endast för kvinnor - torsdagen den 7 dennes:

Herr Bergegren öppnade mötet klockan 8,15 eftermiddagen och inledde föredraget med en förklaring hvarför han frångått sina principer och skiljt på de båda könen. Det vore därför, att han observerat att när sexuella frågor afhandlats i bägge könens närvaro alltid förekom fnissningar och skratt och detta retade honom, så att han för den skull offrade åt sjäpigheten och utlyst detta möte endast för kvinnor.

Sedan öfvergick talaren till olika begrepp om råhet inom öfver- och arbetsklassen och framhöll, att endast

gamla fördomar hindrade oss att tala öppet om sexuella frågor och att betrakta ett samlag såsom något orent. Talaren ansåg dock att åsikterna i detta fall betydligt förbättrats; och såsom ett exempel därpå berättade han, hurusom han under en resa i Dalarne, där han bott hos ett bondfolk och utifrån landsvägen hört ljudet af handklaver, frågat hustrun, om ungdomen också under vintern kommer tillsammans och roar sig. På hennes jakande svar, frågade han, om det ej blefve några följder. "Jo, det gör det visst." "Nå hvad säga de då?" frågade talaren "Jo", svarade hustrun, hade det varit i min ungdom, hade man skämts ögonen ur sig, men nu är det som det skulle så vara". "Och då tänkte jag" fortsatte talaren, "Bravo, vi gå i alla fall framåt".

Det vore icke talarens afsikt att göra propaganda vare sig för fri kärlek eller äktenskap, men det vore i högsta grad orättvist att tillåta den ena parten hvad som är förbjudet för den andra, eftersom det för ett samlag fordrades både man och kvinna. Mannen har i alla tider varit den bestämmande och har i detta fall som i alla andra gjort det så bekvämt som möjligt för sig. Mannen fordrar att kvinnan skall vara kysk före äktenskapet och trogen under detsamma. Mannen å sin sida skulle också om möjligt vara trogen, men kysk kunde han ej vara därför, att han har så mycket starkare könsdrift. Är nu mannens könsdrift starkare än kvinnans Talaren trodde det ej. Snarare tvärtom.

Därefter ställdes en uppmaning till älskande både inom och utom äktenskapet att tänka på ansvaret att skaffa barn till världen, som man ej kan draga försorg om. Dagligen läsa vi i tidningarna om ogifta mödrar anklagade för att i försviflan hafva mördat sitt barn, i brist på medel till dess underhåll eller därför att mannen ej vill erkänna sitt faderskap. Statistiken visar att dödlighetsprocenten under första lefnadsåren är 100 på 1000 och till och med 6 året en fjärdedels procent. Lagen om fosterfördrifning, om den måste förekomma, borde betydligt mildras.

I finska landtdagen hade af en kvinnlig medlem väckts

motion om att lagen angående barnamörderskor skulle mildras till högst 4 år och lägst 3 månaders straffarbete. Detta är ju mycket vackert, men bättre och vackrare vore dock att hjälpa dem att icke bli mödrar genom att sprida kunskapen om de preventiva medlen. Talaren framhöll ärftlighetens stora betydelse. Vi ha ej rätt att sätta barn i världen, då vi ge dem vansinne i arf, ge dem syfilis i arf, ge dem tuberkulos i arf, ge dem en försvagad kropp i arf. Det vore en blodig orätt mot dessa varelser, som aldrig begärt att få komma till. Ej heller hade man rätt att föda barn till världen om man ej hade medel att gifva dem en människovärdig uppfostran. Aflelsestunden skall vara en fäst, en förening mellan två intelligenta varelser och ej som nu oftast ett "griseri" både i äkta och oäkta säng. Ju fattigare en familj är, ju flere barn; och därför var det bland de fattiga och mångfödande kunskapen om de preventiva medlen skulle spridas. Invändningarna mot preventivmedlens användande vore, för det första att det skulle vara stridande emot Guds ord, "men det bry vi oss ju inte om, för vi äro ju förståndiga människor" För det andra, att det skulle vara emot naturen, men vi människor försöka ju att göra oss till naturens herrar. Om t. ex. åskan skulle slå ned på Blasieholmen, så låta vi icke vårt vackra Nationalmuseum bli förstördt, utan sätta upp en åskledare. För det tredje, att det vore detsamma som fosterfördrifning, men det vore löjligt att jämföra, ty i det förre fallet gällde det ett lif, i det andra ingenting alls, på sin höjd ett ägg, som ej blefve befruktadt; och det vore miljoner dylika, som delade samma öde. För det fjärde, att det vore skadligt, därför att veneriska sjukdomar och underlifskrafta genom detta skulle få en större spridning. Dessa sjukdomar hafva emellertid existerat långt innan antydda försiktighetsartiklar funnos. Men nu invänder någon, det finns ju intet säkert medel att förekomma befruktning. "Jo, det finns ett säkert; och det är det jag nu skall tala om." Mången borgarfru i all tukt och ära påstår, att hon vet ett säkert medel; och det vore att passa tid. En vecka före

och 14 dagar efter menstruationens början finge intet samlag äga rum. Det skulle alltså bli en vecka som blefve den "heliga veckan". "Frånsedt, att jag för min del finner det osmakligt att på det sättet behöfva rätta sig efter almanackan, är det ingalunda säkert, enär det har konstaterats, att den manliga säden äger befruktningmöjlighet till och med 8 dagar efter samlaget."

Ett annat sätt är att genom ett punktligt iakttagande mannen sliter sig lös ur omfamningen, innan säden afgått. Det har visat sig att detta sätt aldrig misslyckats för en fint bildad man, men för de dumma misslyckas det däremot någon gång. Den enda olägenheten med detta är att det är mannen, som bestämmer.

Ett sätt är användande af kondom, som drages öfver mannens lem, men beträffande säkerheten har en tysk professor kallat det "ett pansar mot nöjet och en spindelväf mot faran", emedan den lätt kan brista.

Kvinnan å sin sida kan iakttaga den försiktigheten att i slidan införa de af en tysk professor uppfunna kulorna af blåsyra och sublimat, hvilka hindra de manliga sädeskropparna att befrukta ägget.

Dessa hade dock den olägenheten att de måste införas en timma förut, under hvilken tid kvinnan måste förblifva i liggande ställning.

Ett mera populärt sätt är användandet af en i aseptin eller borsyra doppad svamp, som, försedd med ett smalt band, införes i modermunnen. Till följd af den allmänna okunnigheten kunde dock dessa lätt placeras fel och förfelade därmed sitt ändamål.

Det enda fullkomligt säkra medlet vore emellertid de af doktor Mensigna (?) uppfunna ringarna. Dessa bestodo af en kägelformig gummi hinna, försedd med en kautschukring, som slöt tätt intill modermunnen och förhindrade sädens inträngande. Dessa hade också den stora fördelen, att det härvidlag vore kvinnan, som bestämde huruvida befruktning skulle ske. Nödvändigt vore dock, att kvinnan de första gångerna

len i orden "man alltsammans är oriktigt. Det är och bör vara

vände sig till läkare eller barnmorska för att få rätt storlek och få dem rätt insatta.

I Holland har af öfverklassens damer bildats en förening, hvilken aflönar en kvinnlig läkare, som med råd och upplysningar angående dessa medel tillhandagår de fattiga mindre bemedlade kvinnorna. "Detta kallar jag för praktisk och prisvärd välgörenhet."

Det har sagts, att kvinnan i allmänhet har längtan efter barnet. Men det är härvidlag ingen fråga om känslor, utan huruvida man har råd och rätt att skaffa ett barn i världen. Man skall först och främst tänka på barnet och om man kan skaffa det en människovärdig tillvaro. Bättre kärlek utan barn än barn utan kärlek.

Efter föredraget följde diskussion, därunder åtskilliga talarinnor uppträdde och tackade Herr Bergegren för hans föredrag och uppmanade honom att utlysa flera sådana möten, då de kände hundratals arbetskamrater, som ej kunnat få biljetter.

En talarinna framhöll nödvändigheten af att barnen tidigt af modern finge i första hand undervisning i sexuella frågor och tackade herr Bergegren för att han låtit dem få kunskap om dessa medel. Hon förklarade, att hon var änka sedan 14 år tillbaka, och att, om hon också skulle ådraga sig kamraternas förakt ville hon ändock högt och öppet omtala att hon under dessa 14 år ej nekat sig lifvets fröjder. (Applåder).

Härefter uppträdde herr Bergegren och framhöll som ett glädjande tidens tecken, att en kvinna offentligt vågade afgge en sådan bekännelse, och att andra kvinnor applåderade densamma. "Vi gå i alla fall framåt".

En dämpad röst bland åhörarne framkastade: "Men det är inte alla kvinnor, som kunna få en man", hvarpå herr Bergegren genmälte, att man ej skulle gå och vänta på den s.k. stora kärleken, för det visste man väl, huru det oftast går med den,, ty i de flesta fall är den ena eller andra parten redan bunden. Han betonade ännu en gång Mensignaringarnas stora

len jorden. "men alltsammans är oriktigt. Det är och bör vara

betydelse för både gifta och ogifta. Hädanefter skulle en stackars hustru ej, till obehaget af att låta sig omfamnas af en drucken man, äfven känna fasa för, att det också skulle medföra följder.

En röst bland åhörarne: "Hvar köper man dem?" Bergegren hänvisade till annonserna i Socialdemokraten och Brand.

Mötet afslutades klockan 11,15 under utbringandet af ett lefve för Hinke Bergegren och afsjungandet af Internationalen.

I fråga om mötet den 21 dennes, äfvenledes endast för kvinnor:

Herr Bergegren höll ett i hufvudsak liknande föredrag som det ofvan omnämnda, med den skillnaden att han mot slutet ingick på en kritik af ett protestmöte som hållits i Viktoriasalen, därvid bland andra professor Santesson yttrat sig i frågan. Herr Bergegren hade ej trott, att professor Santesson "var ett sådant nöt". Professorn hade jämfört Frankrike och Ryssland. I Frankrike aftager nativiteten, under det att den betydligt ökas i Ryssland. Skulle nu folkmängden i Sverige minskas, vore fara för, att vi i en framtid komme under ryskt välde. Alltså skulle ni arbetarkvinnor, fortsatte herr Bergegren, föda många barn för att låta dem nedskjutas af ryssarna. I Frankrike vore det jämförelsevis allmänt välstånd under det massor af befolkningen i Ryssland dör af hunger. "Således ni arbetarkvinnor, föd barn och låt dem dö af hunger!"

Vidare hade professor Santesson sagt, att om de preventiva medlen blefve allmänt kända skulle njutningslystnaden och öfverdrifterna på könsområdet blifva mycket större. "Detta är emellertid en cartighet mot Er, mina damer. Männen hafva i alla tider haft frihet i detta afseende, det skulle alltså vara Ni, som äro så liderliga att öfverdrifterna skulle blifva så mycket större, om Ni också finge denna frihet." Professorn hade uttryckligen betonat, att han talade som människa, ej som läkare, men det vore just som läkare

man ville hafva hans uttalande, som människa gällde hans ord ej mera än hvilken annans som helst . Bergegren hade sedan ett par års tid tillbaka tänkt på att hålla dessa föredrag, men han hade fått löfte att läkare skulle uttala sig i frågan, Då så emellertid ej skett, kände han det som sin plikt att tala. En talare hade på mötet i Viktoriasalen sagt, att det var endast njutningslystna förförare, som använde preventivmedel, men det vore ett misstag. Njutningslystna förförare använde icke dylika försiktighetsmått. De förföra och öfverge utan ringaste tanke på huru det går för kvinnan. Det är endast de män, som tänka på ansvaret, som begagna sig af preventivmedel. Talaren vore för sin del icke rädd för öfverdrifter. Det är endast okunnighet och dumhet, som är orsaken till att så många sjuka barn och så många barn med nedärfda dåliga anlag sattes i världen. Talaren hade märkt, att de, som mest skreko på återhållsamhet och sedlighet voro öfver 60 år och således icke kunde vara med om nöjet. Det skändligaste vore emellertid, att dessa sedlighetsnuckor ropade på polis. Så länge enbart öfverklassen använde dessa försiktighetsmått, var det ingen som protesterade, men nu när det gällde arbetarklassen skall det stiftas nya lagar. Professor Santesson hade äfven sagt, att det var mer välsignelse med flera barn än med få och att det kunde hända om det funnes i en familj 3 dumma barn det fjärde kunde bli en begåfning Talaren undrade i så fall när man skulle sluta. Det kunde ju hända att man i en familj finge 6 stycken dumma barn, skulle man i så fall skaffa 6 till för att möjligtvis det 12 skulle bli begåfvadt. "Låt i så fall öfverklassen, som har råd och möjligheter att uppfostra sina barn sätta barn i världen. Det är därför inte min mening att Ni inte skola ha några barn, jag säger endast att Ni skola betänka ansvaret innan Ni sätta dem i världen."

Efter föredraget följde diskussion därunder många talarinnor bemötte herr Bergegrens föredrag.

En talarinna frågade huruvida de veneriska sjukdomarna kunde anses vinna ökad spridning genom användande af preven-

len jorden."men alltsammans är oriktigt. Det är och bör vara

tivmedel.

Herr Bergegren svarade att detta icke visat sig, men skulle så vara, att den ena parten vore behäftad med denna sjukdom borde preventivmedlen användas af bägge parterna.

Fredagen den 22 dennes höll herr Bergegren ånyo samma föredrag, äfven då endast för kvinnor. Han citerade Luther, som sagt, att det vore bättre för en kvinna att ha ett oäkta barn än att vara nunna. Med uttrycket nunna hade Luther menat fullständig återhållsamhet.

Åtskilliga talarinnor uppträdde och instämde till alla delar med herr Bergegren samt uttryckte sin stora tacksamhet för herr Bergegrens föredrag.

Därefter upplyste herr Bergegren att ett möte för bildande af en förening i det ifrågavarande syftet skulle hållas i Folkets Hus A-sal fredagen den 29 dennes.

En talarinna utropade, "Låt oss trotsa öfverklassen och genom att bilda en förening med så många medlemmar som möjligt visa dem att vi ej bry oss om dem".

Detta möte afslutades med ett fyrfaldigt hurra för herr Bergegren.

Öfverkonstapeln Carl Johan Thyberg och detektivkonstapeln Karl Edvard Lindén ^{hafva} ifråga om mötet den 8 dennes, hvilket möte arrangerats endast för ^{männingsföreningens följande}.

Herr Bergegren började ~~ett föredrag~~ med en förklaring, att han vid sina föredrag måst skilja på kvinnor och män, hvilket berodde på den inrotade fördomen hos en del folk att sedlighetsfrågan ej skulle kunna diskuteras i närvaro af båda könen. Att hans föredrag vore begärliga ~~af~~ ^{för} båda könen bevisades emellertid däraf, att hans förut hållna möte för kvinnor, liksom detta för män, varit besökt af så många, som salen kunde rymma. Han hoppades dock att denna fördom snart skulle försvinna.

Talaren omnämnde barnamörderskan, som nyligen ransakats vid Frösåkers Häradsrätt, och påvisade hur skamligt det är af männen, att neka för faderskap. En sådan person ansåg talaren

vara den sämsta och mest omoraliska af alla. En mängd af brott uppkommo/därigenom. Det vore oriktigt att brännmärka en kvinnä, som dels genom våld, dels af kärlek blifvit moder. Männen hafva uppställt en sorts moral, hustrun måste vara trogen, under det mannens otrohet är tillåten. Det påstås af en del att männen hafva starkare könsdrift än kvinnorna. Detta vore dock ej bevisadt. Herr Bergegren var af motsatt åsikt.

Talaren framhöll de lägre klassernas okunnighet i sexuelle frågor. En flicka från landsbygden skulle säkert rodna om hon på en af våra fina hästutställningar finge höra en societetsdam fråga sin kavaljer-grefve eller löjtnant, "hvilken af dessa hingstar är det som betäckt Diana"?

I Tyskland och Finland har man börjat ändra lagarne till förmån för oäkta barn och barnaföderskor, men här hade ej gjorts något i den riktning n. Ifråga om djuren är rasen viktig och en förständig landthushållare är mycket angelägen om att få afkomma efter god ras, så borde äfven vara för nationen angående barnalstring, så att ej barn af sjuka föräldrar behöfde komma till. Talaren trodde på de ärftliga sjukdomarnes fortplantning genom afkomman, såsom vansinnet, tuberkulosen, reumatism, syfilis och dryckenskapsbegär. Förbrytarestatistiken kunde upplysa härom, men vetenskapsmännen och myndigheterna hölle detta hälst för sig själfva. Ingenting åtgjordes för att förebygga det onda genom att sprida upplysning i hithörande ämnen.

Talaren uppmanade åhörarna att betänka huru viktigt det vore att ställa barn till världen, ty det finnes många, som förbanna sin tillkomst och sina föräldrar. Bättre vore då att använda försiktighetsmedel, ty med dem kan smitta och barnalstring förekommas. Aflelsestunden bör vara en helig, sund, glad och lycklig stund. En del folk tror, att det är synd att använda sig af försiktighetsmedel, en del tycker, att det är osmakligt, en del att det ej är tillåtet, utan straffbart, och en del hylla guds ord, som säger, "föröken eder och uppfyllen jorden," men alltsammans är oriktigt. Det är och bör vara

hvars och ens ensak, om de vilja hafva barn eller ej. Han ogillade fosterfördrifning och framhöll, att genom användande af försiktighetsmedel förekommer, att ägget blef befruktadt, och detta kunde ju ej vara någon synd.

Talaren redogjorde för de olika försiktighetsmedel^{en} och deras olika användning samt framhöll, att kondomen vore säkraste skydd mot smitta. För kvinnan funnes en sorts medicinska kulor, som en bekant läkare förordat, samt svampen.

Försiktighet medelst "utdrag" är ju säkert, om mannen är nykter och i öfrigt herre öfver sin kropp. Kvinnan vore dock prisgifven åt mannens vilja. Flensburgerläkarens Mensignaringar trodde talaren dock vara mest tillförlitliga, men man bör först vända sig till läkare för att få den rätta dimension^{en}. I Holland sköttes denna praktik mest af kvinnliga läkare. Herr Bergegren tyckte det vara oriktigt, att ett sådant medel ej vore känt af de lägre klasserna och detta blott för en gammal fördoms skull. Läk^{ar}ne borde upplysa åtminstone sådana, som vore i behof af skydd och som därför borde använda försiktighetsmedel, i stället för att bringa olyckliga varelser till världen.

Härefter vidtog diskussion.

Redaktör Sondell var af samma åsikt som herr Bergegren och berättade, att han, tack vare försiktighetsartiklarna, lefde ett lyckligt familjelif i det barnskaran ej behöfde ökas.

Herr Bergegren betonade under diskussionen, att han icke sagt, att inga barn skulle födas. Han hade tvärtom framhållit, att de, som hade råd att uppfostra barn och vore lämpliga därtill, borde skaffa barn till världen. Han hade endast påvisat, att en hvar kunde själf bestämma barnantalet. Han trodde, att prästerna vore de, som mest förförde unga flickor, hvilket nog läsbornen kunde omtala. Herr Bergegren berättade, att hans farfar varit präst, och emedan Bergegren trodde på ärftligheten hade han i sitt äktenskap icke skaffat några barn. *Stok-*

holm som ofvar.

Widberg